

DERS

SOSYOLOJİ

KONU

SOSYOLOJİNİN ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

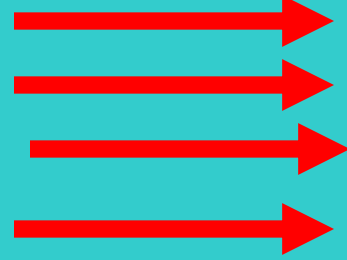
YÖNTEM VE TEKNİK İLİŞKİSİ

YÖNTEM

Yöntem gidilecek doğru yol demektir. Bir bilimsel araştırma da kullanılacak ana yol anlamına gelir.

TEKNİK

Teknik ise bu yol üzerinde kullanılacak en doğru araç demektir

BİLİMSEL YÖNTEM

İnsanoğlu sürekli bir bilgi arayışındadır ve bu bilgi arayışında üç temel akıl yürütme yöntemi vardır. Bunlar **Mantık Biliminin** ortaya koymuş olduğu yöntemlerdir. Her bilim gibi sosyoloji de bu akıl yürütme yöntemlerini kullanır.

AKIL YÜRÜTME YÖNTEMLERİ

TÜMDENGELİM
(DEDÜKSİYON)

TÜMEVARIM
(ENDÜKSİYON)

ANOLOJİ
(BENZETME)

1. TÜMDENGELİM (DEDÜKSİYON)

GENELDEN.....>> **Özele,**

BÜTÜNDEN.....>> **Parçaya,**

TÜMELDEN.....>> **Tikele** doğru yapılan akıl

yürütme yöntemidir.

ÖRNEK:

Bütün insanlar ölümlüdür.

Ali insandır.

O Halde Ali de ölümlüdür.

2. TÜMEVARIM (ENDÜKSİYON)

Parçadan .....>> **BÜTÜNE**

Özelden .....>> **GENELE**

Tikelden .....>> **TÜMELE** doğru yapılan akıl yürütmelerdir.

ÖRNEK:

Sergen çalışkandır ve başarılıdır

Ali çalışkandır ve başarılıdır

Ömer Faruk çalışkandır ve başarılıdır

O halde tüm çalışkanlar başarılıdır.

3. ANOLOJİ (BENZETME)

ÖZELDEN.....>> ÖZELE

TEKİLDEN.....>> TEKİLE doğru yapılan akıl

yürütme şeklidir

ÖRNEK:

İtalya'nın Akdeniz'e kıyısı vardır İtalya'da Akdeniz iklimi görülür.

Türkiye'nin de Akdeniz'e kıyısı vardır.

O Halde Türkiye'de de Akdeniz iklimi görülür.

**SOSYOLOJİNİN
ARAŞTIRMA
YÖNTEMLERİ**

**TARAMA
ARAŞTIRMASI**

**ALAN
ÇALIŞMASI**

**BELGELERE
DAYALI
ARAŞTIRMA**

1. TARAMA ARAŞTIRMASI

GeniŐ grurları kapsayan bir araŐtırmadır. En önemli türünü kamuoyu araŐtırmaları oluşturur. Bu tarz araŐtırmalarda genelde anket ve görüşme tekniği kullanılır.

GÜCLÜ YÖNLERİ

Çok sayıda bireyden etkin bir şekilde veri elde etmeyi mümkün kılar.

Sosyolojiye sayısal veri toplama olanağı sağlar.

Katılımcıların cevapları arasında karşılaştırma yapma imkanı verir.

ZAYIF YÖNLERİ

Toplanan malzeme yüzeysel kalabilir. (toplumsal ilişkileri derinlemesine araştırma imkanı vermez.)

Araştırma yapılacak konuda kamuoyunun görüşlerini yansıtacak iyi bir örnekleminin seçilmesi sorunu vardır.

2. ALAN ÇALIŞMASI

Belirli bir olayın çok boyutlu olarak derinlemesine incelenmesidir. En önemli türünü monografiler oluşturur. Alan çalışmalarında monografi dışında Gözlem, Anket, Görüşme gibi veri toplama teknikleri kullanılır.

GÜCLÜ YANLARI

Daha zengin ve ayrıntılı veri sağlar.

ZAYIF YANLARI

Nispeten küçük grup ya da toplulukları incelemek için kullanılır.

Bulgular sadece araştırma yapılan alan için geçerli olur.

3. BELGELERE DAYALI ARASTIRMA

Yazılı belgeler, istatistiki belgeler ve günlük yaşamın parçası olan her türlü belgenin kullanılarak konunun araştırılmasıdır.

Ev-iş araç gereçleri, sanat eserleri, fotoğraflar, ses kayıtları gibi.

GÜÇLÜ YÖNLERİ

Çok sayıda olay hakkında veri ve derinliği olan malzeme sağlar

Tarihsel yönü olan çalışmalar için önem taşır.

ZAYIF YÖNLERİ

Araştırmacı taraflı olacak mevcut bilgilere bağımlıdır.....

Kaynakların gerçek durumu ne kadar yansıttığını anlamak zordur.

Sosyolojinin Veri Toplama Teknikleri

Gözlem

Anket

Görüşme

Monografi

Sosyometri

GÖZLEM

KATILIMLI GÖZLEM

Araştırılan grup ya da olaya katılarak gerçekleştirilen gözlemdir. Özellikle hakkında hiçbir bilgi bilinmeyen grupların gözlenmesinde kullanılır.

Kendiliğinden oluşan ya da bilinçli oluşturulan olayların belirli sırada sistematik ve amaçlı bir şekilde incelenmesidir.

DOĞAL GÖZLEM

Olayların doğal ortam içerisinde, olaya müdahale edilmeksizin gözlenmesidir. Araştırmacı olayın ortamında ve koşullarında değişiklik yapmaksızın, olduğu gibi gözlemler ve betimler.

ANKET

Bireylerin belirli konularla ilgili duygu, düşünce, tutum ve önerilerini tespit etmek üzere hazırlanmış bir soru listesi ile bilgi alınmasıdır.

- Açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşur.
- İstatistikte veriler elde etme için en uygun tekniktir.
- Daha çok grupların eğitim, ekonomik, sosyal durum, duygu ve düşünceleri gibi yüzeysel bilgilerin elde edildiği bir tekniktir.
- Çok sayıda bireyden üzerinde bilgi toplamak gerektiğinde en uygun yöntemlerden biridir.

* YAŞADIĞINIZ EV SİZE Mİ AİT KİRACI MISINIZ?	
EV SAHİBİYİM	KİRACIYIM
* EVDE BAKILACAK İSE NASIL BİR YAŞAMA ALANI SUNACAKSINIZ?	
* BAHÇEDE BAKILACAK İSE NASIL BİR YAŞAMA ALANI SUNACAKSINIZ?	
5. HAYVANA BAŞKA HAYVAN YA DA İNSANLARIN ZARAR VERMEMESİ İÇİN NASIL BİR ÖNLEM ALACAKSINIZ?	
AÇIKLAMA:	
6. BAŞKA HAYVANLAR İLE BİRLİKTE YAŞAYACAK MI?	
EVET	HAYIR
7. SAHİPLENDİĞİNİZ HAYVAN GÜNDE ORTALAMA KAÇ SAAT YANINIZDA KALACAK?	
8. GÜNDE KAÇ KERE VE NE KADAR SÜRE İLE DOLAŞTIRILACAK?	
9. TATİL YA DA BENZERİ BİR SEBEPLE SEYAHAT ETMENİZ GEREKTİĞİNDE HAYVANI YANINIZA ALACAK MISINIZ?	
EVET	HAYIR
* HAYIR, İSE HAYVANLA İLGİLİ OLARAK SORUMLULUK KİMDE VE NASIL OLACAK?	
10. ŞAYET EVLİ İSENİZ EŞİNİZİN HAYVANIN SAHİPLENİLMESİNE DAİR ONAYI VAR MI?	
EVET	HAYIR
* AİLENİZ İLE BİRLİKTE YAŞIYORSANIZ TÜM AİLE FERTLERİNİN HAYVANLA YAŞAMAYA ONAYI VEİSTEĞİ VAR MI?	
EVET	HAYIR
AÇIKLAMA:	
11. HAYVANINIZA 24 SAAT TAZE SU VE GÜNDE EN AZ 2 KERE MAMA VERMEYİ KABUL EDİYOR MUSUNUZ?	
EVET	HAYIR
12. ŞAYET SAHİPLENDİĞİNİZ HAYVAN BİR KÖPEK İSE ÖZEL DURUMLAR HARİÇ GÜNDE 2 KERE MİNİMUM 45 DAKİKA DOLAŞTIRMAYI KABUL EDİYOR MUSUNUZ?	
EVET	HAYIR
13. HAYVANINIZA NE SEBEPLE OLURSA OLSUN ASLA KÖTÜ DAVRANMAYACAĞINIZI, FİZİKSEL OLARAK ZARAR VERMEYECEĞİNİZİ, HER ZAMAN POZİTİF YÖNDE EĞİTİP, YAŞAMASINI SAĞLAYACAĞINIZI KABUL EDİYOR MUSUNUZ?	
EVET	HAYIR
14. HAYVANINIZI ASLA DÖVÜŞ, DENEY VE BENZERİ BİR SEBEPLE ZARAR VERECEK YA DA ZARAR GELECEK ŞEKİLDE KULLANMAMAYI, HİÇBİR SEBEPLE ÇİFTLEŞTİRİP ÜRETMEMİYİ KABUL EDİYOR MUSUNUZ?	
EVET	HAYIR

GÖRÜŞME

Araştırmacının görüşeceği kimse ile yüz yüze gerçekleştirdiği bilgi alma tekniğidir.

** Araştırmacı önceden hazırlamış olduğu sistematik sorular ile görüşmeyi gerçekleştirir.

** Ankete göre daha tutarlı ve doğru bilgilere ulaşma imkanı sağlar.

MONOGRAFİ

Seçilen tipik birimlerin, mümkün olduğunca karşılaştırmaya ve genellemeye uygun bilgiler elde etmek amacıyla derinlemesine araştırılmasıdır. Sistematik bir gözlem tekniğidir.

** Monografi tekniğinin ünlü temsilcisi Le Play'dir.

** Küçük gruplar üzerinde derinlemesine ve genellemeye müsait bilgiler elde etmede önemli bir tekniktir.

SOSYOMETRİ

Küçük grupların iç yapısını belirleyecek sorular oluşturarak grup üyelerinin antipati ve sempatilerini tespit etmeyi amaçlayan bir araştırma tekniğidir.

-- Küçük gruplarda karşılıklı etkileşimi belirlemeyi, bireyler arasındaki çeşitli ilişkileri belirlemek için kullanılır.

SOSYOMETRİ TEKNİĞİ

Sosyometri ; Bir grubun sosyal yapısını,bireyler arasında kökleşmiş ilişkileri,bireylerin grup içinde sahip oldukları sosyal statü ve durumlarını saptamak ve ölçmek amacı ile kullanılan bir tekniktir.

SOSYOMETRİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Adı SOYADI :

...../...../.....

Okulu .....

Sınıfı ve Şubesi:

Öğrenci No .....

Sınıfınızda en çok birlikte oturmak istediğiniz üç (3) arkadaşımızın isminin önem sırasına göre aşağıya yazınız.

Derecesi: Adı SOYADI .....

1. ....
2. ....
3. ....

Lütfen üç arkadaşımızın isminden başka isim yazmayınız. Eğer yazacak bir isim bulamıyorsanız cevap yerini boş bırakınız:

Teşekkür Ederiz